

Vår dato
08.02.2024

Vår referanse
23/5111-8/FF-008 OLAU

Vår saksbehandler
Ole Andre Austevoll, tlf. 416 00 122

Deres dato
31.10.2023

Deres referanse
23/5967

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 dep.
0030 OSLO

Høring - NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050 - rapport av Klimautvalget 2050

Fellesforbundet viser til overnevnte høring fra klima- og miljødepartementet. Utvalget har utredet og drøftet hvordan klimaomstillingen vil påvirke energisystemet, natur og arealforvaltning, matsystemet og transportsystemet. Drøftelser og anbefalinger som direkte griper inn i hverdagen til Fellesforbundets over 170 000 medlemmer.

Fellesforbundet slutter opp om Parisavtalen, som innebærer at alle land forplikter seg til kutte klimagassutslippene sine for å hindre global oppvarming. Derfor er vi enig med klimautvalget i at det er viktig med rammeverk for klimakutt fram mot 2050. Usikkerhet rundt hvilke løsninger som vil bli utviklet i andre land, gjør det viktig å komme i gang med omstillingen tidlig for å gi forutsigbarhet for bedrifter og ansatte om hva som etterspørres av myndighetene.

Elektrifisering og kraftprising

Mer enn halvparten av utslippsreduksjonene som skal til for å innfri Norges klimaforpliktelse i 2050 krever elektrisitet. Å gjennomføre elektrifiseringen av industri og transportsektor blir det viktigste tiltaket for å omstille Norge. Følgelig blir økt kraftproduksjon det viktigste virkemiddelet for å redusere norske utslipp. Økt fornybar energiproduksjon er også avgjørende for en rettferdig omstilling, fordi det sikrer utslippsreduksjoner ved eksisterende industri. Den rene kraften vil omstille næringslivet til et marked vektlegger lavutslipp i hele verdikjeden fra råstoff til ferdig produkt.

Utvalget mener bruken av kraft må effektiviseres og prioriteres sterkere, og at kraftprisene må tillates å reflektere at kraft vil være en knapp ressurs. Et slikt veivalg innebærer at lave

Vår dato
08.02.2024

Vår referanse
23/5111-8/FF-008 OLAU

kraftpriser og nasjonalt kraftoverskudd ikke lenger skal være et hovedmål i energipolitikken. Utvalget foreslår med dette et annet retningsvalg for Norge som energinasjon enn den retningen som er pekt ut av Energikommisjonen, LO og NHOs energi- og industripolitiske plattform, og Strømprisutvalget som alle tar til orde for en videreføring av Norge som et høyenergisamfunn med konkurransedyktige kraftpriser og et stabilt nasjonalt kraftoverskudd. Fellesforbundet mener at lave kraftpriser fortsatt bør være et mål i kraftpolitikken. At strømregningene ikke spiser opp lønningene våre er avgjørende for å få folk med på omstillingen.

Offentlig eierskap over kraftressursene gir oss muligheten til å omfordele inntekter fra høye kraftpriser. Fellesforbundet mener derfor at nasjonal kontroll over kraften vil være av stor betydning for gjennomførbarheten til en sosialt rettferdig omstilling.

Grønn næringspolitikk

Fellesforbundet er glad for at regjeringen fører en aktiv næringspolitikk for framskynde utslippskutt og tiltrekke investeringer til norsk eksportrettet lavutslippsindustri. Statlig risikoavlastning og lånegarantier må tilbys selskaper som ønsker å investere lavutslipp-produksjonsteknologi. Det er avgjørende at rammebetingelsene i næringspolitikken understøtter en utvikling av norsk industri. Staten kan bidra til at det skapes et hjemmemarked for norsk industri ved å stille krav til lokalt innhold for tildeling av prosjekter i de nye industriene. Vi må jobbe for at produksjonen foregår med nærhet til ressursene, dette vil gjøre produksjon og transport mer bærekraftig.

Næringspolitikken må bygge på vårt store fortrinn; tilgang til billig fornybar kraft og fagarbeidere i verdensklasse. Vår arbeidsstyrke er teknologisk kompetent og har lang industriell erfaring som blir avgjørende for å oppskalere lavutslippsløsninger. Gjennom virkemiddelapparatet kan regjeringen framskynde utvikling og kommersialisering av nye banebrytende klimaløsninger samtidig som vi ruller ut eksisterende teknologi som gir raske utslippskutt.

LO, NHO og regjeringen vil i 2024 forhandle om et klimapartnerskap mellom regjeringen og næringslivet. Partnerskapsavtalene skal sikre forutsigbare rammebetingelser og drahjelp for de bedriftene som forplikter seg til utslippskutt i tråd med regjeringens omstillingsmål. Fellesforbundet ber regjeringen iverksette miljøavtalene som klimapartnerskapene ender opp i, både det som omhandler budsjettmidler og det som handler om regulatoriske endringer for å framskynde utslippskutt, teknologiutvikling og videre industrialisering.

Rettferdig omstilling

Fellesforbundet er opptatt av at myndighetene anerkjenner innvirkningene klimaomstillingen har for arbeidstakere. Kapittel 4 i utvalgets rapport presenterer ulike tiltak for en rettferdig omstilling, men er etter vår mening utilstrekkelige. Fellesforbundet savner en nøyere gjennomgang av politiske planer for kompetanse og etter- og videreutdanning for det grønne skiftet. Vi mener regjeringen bør investere i en kompetansereform som treffer de

Vår dato
08.02.2024

Vår referanse
23/5111-8/FF-008 OLAU

ansatte i produksjonen. Det må skje gjennom trepartssamarbeid, slik at ansatte sikres oppdatert kompetanse i digitalisering og grønne verdikjeder.

Olje- og gassbransjen er avgjørende for energiomstillingen

Utvalget anbefaler at Norge avstår fra letevirksomhet i områder som i dag ikke har utbygget infrastruktur. Utvalget mener videre at det må lages en nedtrappingsplan for oljeproduksjonen i Norge. Fellesforbundet er glad for at statsministeren har vært klar på at dette ikke er regjeringens politikk. Framfor en nedtrappingsplan for norsk olje og gassproduksjon trengs det en opptrappingsplan for de nye havenerginæringene som hydrogen, havvind og karbonfangst- og lagring. Verden vil ha behov for olje og gass fram mot 2050. Europa etterspørre energi, spesielt blått hydrogen og naturgass. Skal vi levere det, er vi helt avhengig av å finne nye ressurser og da må vi fortsette å lete.

KonKrafts klimastrategi viser tydelig hvordan utslippene fra olje og gassnæringen skal halveres i 2030 og være nær null i 2050. Veikartet er i tråd med klimautvalgets utslippsbudsjett. Konkrafts klimastrategi i imøtegår også noen av premisene som utvalget setter opp for å fraråde elektrifisering fra land. Utvalget skriver at «gjenværende infrastruktur i 2050 i stor grad vil drives med kraft fra land eller eventuelt andre lavutslippsløsninger. Dette vil legge beslag på elektrisk kraft, som er en knapp ressurs i omstillingen». Dette overser ambisjonene for havvind på sokkelen «Wind for Oil» som det foreligger konkrete planer om og som vil være klart lenge før 2050.

Skog og arealbruk

Utvalget anbefaler at det settes egne klimamål for sektoren for skog og arealbruk og at disse målene sees i sammenheng med nasjonale mål for naturmangfold og internasjonale forpliktelser for natur, slik som Naturavtalen. Fellesforbundet mener det er avgjørende at behovet for en aktiv skog- og trenæring, samt langsiktige hensyn til skognæringen ivaretas på lik linje med naturhensyn dersom det skal settes egne klimamål for skog- og landbruksektoren. Det må være en balanse mellom hensyn til natur og artsmangfold og det å ta vare på en av Norges få komplette verdikjeder.

Høsting av skog er en del av løsningen dersom klimamålene skal oppfylles. En reduksjon i hogst og aktivt skogbruk vil redusere denne virkningen. Som utvalgets rapport også peker på, varierer opptak i skogen fra år til år. Variasjonen i opptaket vil kunne skape usikkerhet om hvor mye andre utslipp må reduseres for å nå et mål om netto null utslipp. Ved å basere seg på sektorfordeling, vil man altså kunne risikere å bidra til mindre forutsigbarhet i øvrige næringer. Et aktivt skogbruk vil både kunne gi høyere avvirkning og et høyt opptak og lagring av CO₂.

Vår dato
08.02.2024

Vår referanse
23/5111-8/FF-008 OLAU

Internasjonalt klimasamarbeid

Fellesforbundet støtter utvalget i at Norge er tjent med et fortsatt tett samarbeid med våre naboland om klimapolitikken. Norsk deltakelse i det europeiske kvotesystemet har bidratt til store utslippsreduksjoner i Norge og i Europa. For at Norge skal opprettholde sin konkurranseposisjon må nasjonale virkemidler være koordinert med og på linje med EUs virkemidler. Vi støtter utvalget i at Norge bør fortsette klimasamarbeidet med EU, og delta i EUs klimaregelverk frem mot 2050.

Fellesforbundet mener utvalget i for stor grad forskutterer utviklingen når det gjelder anbefalingen om å gå bort fra fleksibilitetsmekanismer som et instrument i klimapolitikken. Utvalget skriver» at kvotekjøp kan ses på som en midlertidig betaling for å utsette utslippskutt hjemme. Til det vil vi innvende at for mange offshoreinstallasjoner vil konsolidering bidra til betydelige utslippsreduksjoner etter 2035. Da er det ikke en utsettelse, men en klar strategisk prioritet å støtte utslippskutt der disse utgjør flere tonn pr krone, og som gir større utslippeffekt med langt lengre virkningstid.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Kine Asper Vistnes
(sign.)

Ole Andre Austevoll
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur